

**Sprawozdanie**  
**Starosty Kluczborskiego**  
**z działalności Komisji Bezpieczeństwa i Porządku**  
**Powiatu Kluczborskiego**

Podstawa prawna: art. 38b pkt 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r.  
o samorządzie powiatowym  
(Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późniejszymi zmianami)

Zgodnie z art. 38a ust. 9 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późniejszymi zmianami) na podstawie Zarządzenia Nr 59/2008 Starosty Kluczborskiego z dnia 04 grudnia 2008r. została powołana Powiatowa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku.

W skład Komisji wchodzi:

Przewodniczący: Piotr Pośpiech Starosta Kluczborski

Członkowie: 1. Jarosław Kielar Burmistrz Kluczborka,  
2. Jan Leszek Wiącek Burmistrz Wołczyna,  
3. Ryszard Grúner Burmistrz Byczyny,  
4. Wojciech Smolnik przedstawiciel Rady Powiatu w Kluczborku,  
5. Grzegorz Mikoda przedstawiciel Rady Powiatu w Kluczborku,  
6. Tadeusz Mucha przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku,  
7. Mirosław Kuna przedstawiciel Komendy Powiatowej Policji w Kluczborku.

W pracach Komisji uczestniczy Prokurator Prokuratury Rejonowej w Kluczborku Henryk Nowicki.

Do udziału w pracach Komisji z głosem doradczym powołano:

- Janusza Krupę Komendanta Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Kluczborku,
- Elżbietę Gabryś Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku,
- Iwonę Rudnicką-Hrynyszyn Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku,
- Renatę Jażdż-Zaleską Prezesa Powiatowego Centrum Zdrowia S.A. NZOZ Szpital Powiatowy w Kluczborku,
- Kazimierza Sztajglika Dyrektora Zarządu Dróg Powiatowych w Kluczborku,

- **Mieczysława Zalecińskiego Naczelnika Wydziału Spraw Obywatelskich, Zarządzania Kryzysowego i Promocji Zdrowia Starostwa Powiatowego w Kluczborku,**
- **Jolanę Krzysztofczyk Naczelnika Wydziału Edukacji i Sportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku,**
- **Ryszarda Podwikę Naczelnika Wydziału Komunikacji i Transportu Starostwa Powiatowego w Kluczborku.**

**Powołana Komisja przejęła cele działalności i zadania do realizacji Komisji powołanych wcześniej tzn. realizację Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli w latach 2002 – 2006. Celem Komisji jest zwiększenie aktywności podmiotów działających w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także szeroko pojętego wychowania młodzieży.**

**Komisja została powołana w celu realizacji zadań Starosty w zakresie zwierzchnictwa nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.**

**W ramach „Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli w latach 2002 – 2006r.” realizowane są bloki programowe. Nad realizacją programów kierunkowych pracowały przede wszystkim podmioty, które statutowo zajmują się bezpieczeństwem i porządkiem publicznym tzn. Komenda Powiatowa Policji w Kluczborku oraz Komenda Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej w Kluczborku. Do realizacji Programu szeroko włączyły się także jednostki organizacyjne Powiatu Kluczborskiego tj.: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kluczborku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku, Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia i Dookreślenia Zawodowego w Kluczborku, Zarząd Dróg Powiatowych w Kluczborku, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Bogdańczowicach, Zespół Szkół Licealno – Technicznych w Kluczborku, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kluczborku, Zespół Szkół Gimnazjalnych, Licealnych i Zawodowych w Byczynie, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku, Młodzieżowy Dom Kultury w Kluczborku, Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kluczborku, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kluczborku.**

**Podmioty realizujące Program poszerzyły go o własne programy i przedsięwzięcia, wynikające z ich doświadczeń i potrzeb.**

**Skupiono się na realizacji poszczególnych bloków programowych:**

- **prewencyjno – wychowawczy;**
- **przeciwdziałania przestępczości;**

- komunikacyjny;
- zagrożeń kryzysowych;
- porządkowy;
- bezpieczeństwa społecznego.

**Blok prewencyjno – wychowawczy jest realizowany poprzez wprowadzenie programów edukacyjnych i profilaktycznych:**

- „Program profilaktyczny zapobiegający agresji i przemocy wśród młodzieży” – celem jest wyposażenie uczestników w umiejętności psychologiczne i społeczne, które skutecznie będą chroniły przed niepożądanymi zachowaniami: „Lubię siebie” – celem jest wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa w otoczeniu, budowanie tożsamości i pewności siebie; „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”, „Stop agresji i przemocy w szkole” – celem jest ograniczenie przemocy i agresji wśród dzieci i młodzieży w szkołach i placówkach systemu oświaty; Szkolna strategia przeciwdziałania przemocy; Cykl spotkań przeciwdziałających agresji – szukanie i wyznaczanie własnych mocnych stron, dostrzeganie pozytywnych cech u innych, ćwiczenie rozpoznawania oznak agresji, konstruktywne działanie w sytuacjach trudnych, doskonalenie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji, ćwiczenie umiejętności wyrażania uczuć negatywnych, doskonalenie umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktu; organizowanie w placówkach oświatowych „Dnia Szkoły bez przemocy”; „Cykl zajęć mających na celu eliminowanie różnych form przemocy” – kształtowanie umiejętności rozpoznawania i unikania sytuacji niebezpiecznych, wzmacniania poczucia własnej wartości, kształtowanie umiejętności zachowań asertywnych; „Niebezpieczne miejsca w mojej szkole” – celem jest eliminacja zagrożeń i niebezpieczeństwa na terenie szkoły; „Narkotyki – NIE, dziękuję” – celem jest uświadomienie zagrożeń związanych z zażywaniem narkotyków, dostarczenie wiedzy na temat szkodliwości działania narkotyków, zwiększenie świadomości czym jest uzależnienie; „Młodość bez nałogów”; „Dlaczego musimy się uczyć i jak uniknąć niepowodzeń” – zwrócenie uwagi na znaczenie pozytywnego stosunku do siebie i dobrych kontaktów z innymi, pokazanie możliwości dobrego życia bez używek, ćwiczenia pozytywnego myślenia o sobie, poszukiwanie dróg zapobiegających niepowodzeniom, szukanie dróg zapobiegających konfliktom i łamaniu prawa; „Twój piękny uśmiech”, „Zdrowy styl życia” – kształtowanie zachowań prozdrowotnych; „Dzień bez papierosa”; „Daj sobie szansę na życie bez AIDS”; programy profilaktyczne „NOE”, „ARION” - zorganizowane we współpracy z pełnomocnikiem burmistrza ds. Uzależnień; „Bezpieczna szkoła” – monitoring i stała kontrola sytuacji w szkole; „Rozmawiajmy” - regularna współpraca z instytucjami organizacjami i szkołami w ramach ochrony uczniów przed negatywnymi zachowaniami, zagrożonych demoralizacją oraz pochodzących z rodzin patologicznych;

- zajęcia w formach pomocy indywidualnej, pomocy grupowej oraz prelekcji i wykładów: terapie, zajęcia grupowe, treningi, warsztaty, psychoedukacja;
- pogadanki na temat zagrożeń społecznych „Kiedy i dlaczego przeklinamy. Jak tego uniknąć?” , „Jak spędzam swój wolny czas?” , „Jak rozładować stres?”, „Szkodliwość nikotyny i alkoholu.”, „Jak radzić sobie z emocjami?”
- zapobieganie powstawaniu zagrożeń: wprowadzanie programów edukacyjnych na temat zagrożeń, obserwacja i analiza zagrożeń przez kadrę pedagogiczną we współpracy z uczniami i rodzicami, działania informacyjno – edukacyjne o zagrożeniach i ich unikaniu skierowane do dorosłych, dzieci i młodzieży;
- podjęto również działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa przy wypoczynku zimowym i letnim – programy „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie”, w ramach których ograniczono liczbę wypadków nad wodą i na drodze, dokonano kontroli pojazdów przewożących dzieci i młodzież w trakcie wakacji;
- poszerzenie oferty aktywnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego - badania ankietowe wśród uczniów pod kątem oczekiwań odnośnie zajęć pozalekcyjnych i ich atrakcyjności oraz poszerzenia oferty; organizowanie zajęć muzyczno ruchowych, konkursów sprawnościowych; kółka zainteresowań; organizowanie zajęć świetlicowych; wycieczki piesze o różnym stopniu trudności; „Integracja przez sport”; lekcje tańca odbywające się na długiej przerwie.
- działanie licznych kół zainteresowań w Młodzieżowym Domu Kultury w Kluczborku (ok. 50). Placówka ta skupia ponad 500 osób. Jej działalność ma na celu nie tylko rozwój zainteresowań ale również szeroko rozumianą profilaktykę i wychowanie.
- cykl zajęć pozalekcyjnych z przedmiotów ścisłych, finansowanych i realizowanych w ramach europejskiego programu „Uczenie się przez całe życie”.
- program „Niebieska karta” – cel szukanie pomocy w przypadku przemocy w rodzinie. W ramach tego programu nadzorem objęto 165 rodzin.

W ramach bloku komunikacyjnego w jednostkach oświatowych odbywały się spotkania z uczniami wpływające na poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, spotkania z funkcjonariuszami Powiatowej Komendy Policji nt. „Bezpieczna droga do szkoły”, „Dzień wagarowicza”, „Uwaga pieszy”, „Bądź bezpieczny na drodze”, „Wypadki na drogach - porozmawiajmy” oraz zajęcia informacyjne i warsztatowe dla uczniów dotyczące bezpieczeństwa na drodze „Jestem bezpieczny w szkole”. Komenda Powiatowa Policji realizuje również program „Czy psy muszą gryźć” – celem programu jest przybliżenie dzieciom podstawowych zasad postępowania w kontaktach z psami oraz sposobu zachowywania się w sposób minimalizujący skutki w sytuacjach agresywnego zachowania się psa; „Bezpieczny rowerzysta” – program adresowany do dzieci przystępujących do egzaminu na kartę rowerową; „Bezpieczny Przedszkolak” – program

realizowany poprzez prowadzenie w przedszkolach pogadek na temat bezpiecznego zachowania się podczas drogi do i z przedszkola, bezpiecznej zabawy, zapoznanie dzieci z podstawowymi znakami drogowymi oraz przekazanie wiedzy o innych zagrożeniach mogących ich spotkać np. jak zachować się wobec napotkanych osób obcych. Istotnym elementem tego programu jest pozyskanie u dzieci zaufania i wizerunku „Przyjaznego Policjanta”; „Tory kolejowe to nie plac zabaw”- program realizowany poprzez przeprowadzanie w szkołach podstawowych i gimnazjalnych pogadek z prezentacją multimedialną. Celem jest eliminowanie negatywnych zjawisk na obszarach kolejowych i ukształtowanie pozytywnych postaw do przepisów obowiązujących na obszarach kolejowych; „Pierwszaki”- program realizowany poprzez przeprowadzenie w klasach pierwszych szkół podstawowych pogadek, których celem jest przekazanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach, z którymi się spotykają; „Dziewiątka” - program realizowany poprzez przeprowadzenie w klasach trzecich szkół podstawowych pogadek, których celem jest przekazanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach, z którymi się spotykają; „Narkotyki terazniejszość bez przyszłości” - program skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w formie pogadek. Przedstawia negatywne skutki sięgania po narkotyki, w tym skutki prawne; „Prawo na co dzień” - program skierowany głównie do uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych. Realizowany w formie pogadek i dyskusji. Przybliży podstawowe określenia prawne, wskazuje na różnice w trybie postępowania wobec nieletniego sprawcy czynu karalnego i wobec sprawcy przestępstwa czy wykroczenia.

Komenda Powiatowa Policji w Kluczborku realizowała także programy: „Promile” – eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa w ruchu drogowym ze strony nietrzeźwych kierujących; „Program poprawy bezpieczeństwa ruchu na drogach powiatowych” – inicjowanie zmian w organizacji ruchu drogowego, opiniowanie zmian w organizacji ruchu drogowego; „Pasy” – kontrole pod kątem prawidłowego przewożenia dzieci w samochodach; „Bezpieczny weekend” – działania ukierunkowane na udrażnianie komunikacji oraz kontrola stanu trzeźwości kierujących; „Bus” – działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa przewożonych osób; „Truck” – działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa w komunikacji drogowej, prawidłowe przewożenie ładunków, kontrola czasu pracy oraz trzeźwości kierujących;

Zarząd Dróg Powiatowych w ramach tego bloku programowego realizował zadanie „Program poprawy bezpieczeństwa ruchu na drogach powiatowych”:

- wymiana nieczytelnego, uszkodzonego lub skradzionego oznakowania pionowego;
- coroczne odnawianie oznakowania poziomego (część dwukrotnie w roku);
- usuwanie starych drzew stanowiących zagrożenie dla użytkowników dróg;

- wycinanie krzewów z rowów przydrożnych, podkrzesywanie drzew, usuwanie odrostów przy drzewach oraz wykaszanie pobocza – poprawa widoczności;
- przeprowadzanie remontów cząstkowych na drogach;
- dokonywanie ścięcia zawyżonego pobocza – prawidłowe odprowadzanie wód opadowych z jezdni;
- odmulanie rowów przydrożnych i oczyszczanie przepustów;
- budowa i remonty chodników przy drogach powiatowych;
- przebudowa, remonty mostów i przepustów.

Blok przeciwdziałania przestępczości realizowano we współpracy z Komendą Powiatową Policji. W ramach niego realizowano następujące programy: „Dealer”. „Policyjny telefon zaufania”, „Sąsiad”, „Uwaga złodziej” – znakowanie rowerów, „Działkowiec”, „Kronika kryminalna”, „Komórka” – ujawnianie telefonów pochodzących z przestępstwa, „Akcyza” – eliminowanie z obrotu wyrobów tytoniowych i alkoholu bez polskich znaków akcyzy, zajęcia z cyklu „Bliżej prawa”. Warsztaty pn. „Niwelowanie agresji” organizowane w szkołach we współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną; realizacja ścieżki między przedmiotowej na rzecz edukacji dla bezpieczeństwa pn. „Wróć zdrowy i szczęśliwy z wakacji”; szkolny kurs samoobrony.

Realizacja bloku bezpieczeństwa społecznego polegała na aktywizacji lokalnego rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu. W 2008 roku Powiatowy Urząd Pracy w Kluczborku skierował do pracy 3 670 bezrobotnych, w tym 242 w ramach prac niesubsydiowanych, z czego zatrudnionych zostało 196 osób. W poradnictwie indywidualnym udział wzięły 782 osoby, w poradnictwie grupowym 1 335 osób, natomiast 130 osoby zostały przeszkolone. Ponadto organizowane są spotkania z młodzieżą szkolną, mające na celu przygotowanie młodych ludzi do wyboru dalszej drogi edukacyjnej, popartej analizą przyszłego rynku pracy i popytu na poszczególne zawody, spotkania z więźniami w Zakładzie Karnym, gdzie doradca zawodowy oraz pośrednicy pracy spotykają się cyklicznie z więźniami w celu przygotowania ich do poruszania się po rynku pracy, Klub Pracy. Ponadto w ramach różnych programów przeciwdziałania bezrobociu przeszkolono 130 osób.

Program realizowany przez Komendę Powiatową Policji wspólnie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej pn. „Bezpieczna rodzina” – pomoc rodzinie, w której odnotowano przemoc oraz kontrola rodzin dysfunkcyjnych; „Bezpieczne wody” – utrzymanie właściwego poziomu bezpieczeństwa na wodach i terenach usytuowanych bezpośrednio przy nich; „Pub” – eliminowanie osób małoletnich spożywających napoje alkoholowe, spożywanie napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

Komenda Powiatowa Policji realizowała do końca miesiąca października 2008 roku również program „Bezpieczne Miasto”. Program ten ukierunkowany był na:

- ograniczenie przestępczości ,
- eliminowanie zachowań chuligańskich,
- zmniejszenie obawy mieszkańców przed staniem się ofiarą przestępstwa,
- poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- poprawa wizerunku Policji oraz wzrost zaufania społeczeństwa,
- eliminowanie osób małoletnich spożywających alkohol,

W ramach powyższego programu realizowane są działania:

- „Znicz”, „Trzeźwy poranek”, „Prędkość”, „Alkohol- Narkotyki”, „Pomiar”, „ Bezpieczna droga do szkoły”, „ Znicz”, „ Niechronieni uczestnicy ruchu”, „ Bus”, „Truck”, „ Nauka jazdy”, „Taxi” akcje te mają na celu przede wszystkim poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- „Komórka”: ujawnianie telefonów komórkowych pochodzących z przestępstwa,
- „Akcyza”: eliminowanie z obrotu wyrobów tytoniowych i alkoholu bez polskich znaków akcyzy,
- „Pub”: eliminowanie osób małoletnich spożywających napoje alkoholowe,
- „Kieszonka”, „ Wyrwa”: zapobieganie kradzieżom,
- „Wandal”, „Bezpieczny poranek”: zapobieganie uszkodzeniom mienia.

Powiat poprzez działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi działania w zakresie interwencji kryzysowej, która ma na celu udzielenie osobie będącej w kryzysie pomocy psychologicznej, socjalnej i prawnej. Pomoc ta świadczona jest na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz w miejscu zamieszkania. W ramach Planu w 2008 roku realizowano następujące zadania:

- prowadzono diagnozy stanu psychicznego i reakcji kryzysowej osób pokrzywdzonych;
- zapewniano schronienie osobom pokrzywdzonym poprzez izolowanie od sprawcy przemocy, umieszczanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Ośrodek zapewniał pobyt ofiarom przemocy do czasu ustabilizowania ich sytuacji mieszkaniowej i socjalnej, nie dłużej jednak niż 3 miesiące. Po opuszczeniu Ośrodka często kontynuowana była pomoc prawna, psychologiczna oraz socjalna. Na przestrzeni 7 lat działalności w Ośrodku przebywało 147 osób. W 2008 roku z Ośrodka skorzystało 7 osób;
- prowadzono zajęcia terapeutyczne – krótkoterminowa psychoterapia kryzysowa;
- edukowano ofiary przemocy poprzez poszerzanie wiedzy o zjawisku przemocy, naukę asertywności i umiejętności interpersonalnych;
- udzielano poradnictwa prawnego – informowanie o możliwościach prawnego rozwiązania problemu;
- świadczone prace socjalną na terenie Ośrodka;



- zapewniano pomoc lekarską (w przypadku doznanej przemocy fizycznej, konsultacja psychiatryczna, wsparcie położnej);
- przeprowadzono szkolenie kadry pracowników Ośrodka;
- informowano media lokalne o problemie przemocy i funkcjonowaniu ośrodka interwencji;
- współpracowano z organizacjami na rzecz zwalczania przemocy w rodzinie (zebrania, konferencje, narady, opracowywanie strategii działania). Podczas realizacji działań na rzecz ofiar przemocy OIK współpracował z Caritasem Parafialnym Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Kluczborku.

Ponadto kontynuowano wypracowane w 2005 roku porozumienie pomiędzy Komendą Powiatową Policji, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kluczborku, Sądem Rejonowym oraz PCPR, na mocy którego dopracowano zakres współpracy odnośnie udzielania wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą z terenu Gminy Kluczbork w ramach zgłoszeń indywidualnych i osób umieszczonych w OIK.

Niezależnie od pracy socjalnej z ofiarami kryzysu umieszczonymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w 2008 r. Pracownicy PCPR prowadzili pracę socjalną z ofiarami kryzysu, które z różnych względów nie zostały umieszczone w Powiatowym Ośrodku Kryzysowym.

Zarejestrowano 378 osób, którym udzielono specjalistycznej pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Były to osoby funkcjonujące zarówno w związkach konkubenckich, w związkach małżeńskich, jak również skonfliktowane osoby pozostające ze sobą w rozmaitych układach rodzinnych, czy partnerskich. Oprócz osób w dużej mierze samodzielnych, zgłaszały się również osoby niepełnosprawne, przewlekłe chore (również psychicznie), niewydolne wychowawczo, często były to osoby bezrobotne, w bardzo trudnej sytuacji materialnej.

W ramach poradnictwa specjalistycznego dla osób – zarówno przyjętych do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, jak i korzystających z pomocy w PCPR w punkcie pomocy kryzysowej- podjęto następujące działania:

- I nawiązanie kontaktu z osobą znajdującą się w kryzysie, zadbanie o jej względny komfort psychiczny i ochronę przed ewentualnymi bezpośrednimi zagrożeniami,
- I określenie stanu psychicznego i głębokości psychicznych oraz społecznych skutków kryzysu (diagnozowanie ofiar i sprawców przemocy domowej głównie na potrzeby prowadzonych terapii oraz toczących się postępowań sądowych),
- I ustalenie źródeł kryzysu,



- I przeprowadzenie interwencji nastawionej na pomoc w pokonaniu przez klienta zewnętrznych trudności i zmniejszenie najdotkliwszych objawów reakcji kryzysowej (lęk, napięcie, poczucie zagrożenia) poprzez udzielenie pomocy psychologicznej, socjalnej oraz poradnictwa prawnego.

Osoby będące w sytuacjach krytycznych związanych, np. ze stanem zdrowia, traumatycznym przeżyciem, konfliktową sytuacją domową, trudnościami wychowawczymi mogły uzyskać pomoc w postaci m.in.:

- I uzyskania oceny i wskazań do dalszego leczenia – sprawności intelektualnych (testy inteligencji dla dorosłych i dzieci), zaburzeń o charakterze psychoneurologicznym, oceny stanu psychicznego – np. zaburzenia lękowe, depresyjne, itp.,
- I poradnictwa i terapii (w tym: poradnictwa w zakresie psychopatologii, psychologii rozwojowej i wychowawczej),
- I spotkań mediacyjnych,
- I indywidualnych porad prawnych.

Ponadto w szkołach powstały Szkolne Kluby Wolontariuszy na rzecz pomocy potrzebującym, przeprowadzono szkolenia z zakresu ratownictwa medycznego, przygotowanie młodzieży do startu i funkcjonowania na rynku pracy przy pomocy szkolnego doradcy zawodowego, realizacja programów „Potrzebuję pomocy” oraz „Niebieskie lekcje wychowawcze” - w ramach tych programów społeczność szkolna ma dostęp do wszelkich materiałów na temat instytucji oraz ośrodków udzielających pomocy osobom jej potrzebującym. Wszelkie potrzebne do tego celu materiały uczniowie mogą znaleźć w gabinecie pedagoga szkolnego, w czytelnicy szkolnej oraz w gablocie umieszczonej na korytarzu szkolnym. Od 2003 roku funkcjonują Wychowawcze Rady Klas, w czasie obrad których nauczyciele uczący, psycholog i dyrektor wspólnie decydują o formie diagnozy i interwencji jaką należy podjąć wobec ucznia problemowego.

W realizacji bloku zagrożeń kryzysowych opracowano procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach kryzysowych, m.in. dotyczące Sepsy, żółtaczki, ptasiej grypy, gazetki informacyjne na temat jak uchronić się przed chorobą, sygnały ostrzegawcze. Nauczyciele brali również udział w szkoleniu warsztatowym na temat profilaktyki zachowań autodestrukcyjnych wśród dzieci i młodzieży. Powołanie w szkołach koordynatora do spraw bezpieczeństwa, zadaniem, którego jest podejmowanie inicjatyw zmierzających do poprawy stanu bezpieczeństwa uczniów w szkole. Przeprowadzono ankietę „Samopoczucie i bezpieczeństwo w szkole”, na podstawie której koordynator opracował plan profilaktyczno-wychowawczych i interwencyjnych na rok szkolny 2008/9.

**Organizowanie zajęć informujących o zagrożeniach, edukacyjno – informacyjne na temat „Jak pokonać stres i panikę”. Przeprowadzono akcje symulacji zagrożeń pożarem, wybuchem, przygotowane z udziałem Policji, pracownika BHP, straży pożarnej, ratownika medycznego. Szkolenia dla nauczycieli i uczniów dotyczące udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Umieszczenie na tablicach informacyjnych numerów telefonów zaufania i alarmowych.**

**Realizacja programu „Epidemia”- program ten obejmuje:**

- a) profilaktykę prowadzoną podczas zajęć biologii, wychowania do życia w rodzinie, a także spotkań z pielęgniarką szkolną, gdzie uczniowie zdobywają informacje o zagrożeniach dotyczących chorób przenoszonych drogą płciową; realizacja programu dotyczącego HIV/AIDS, w ramach którego uczniowie biorą udział w konkursach, prelekcjach, prezentacjach filmów edukacyjnych.**
- b) promocja zdrowia: akcja „5 razy dziennie warzywa i owoce”**
- c) w ramach profilaktyki chorób zakaźnych młodzież została objęta programem szczepień ochronnych, w trakcie spotkań z lekarzem i pielęgniarką szkolną uczniowie otrzymują informacje dotyczące znaczenia szczepień w zapobieganiu chorobom zakaźnym.**

**Realizacja bloku wychowania ekologicznego polegała na organizowaniu konkursów przyrodniczych, konkursów czystości–„Czysta klasa”, udział dzieci i młodzieży w akcji „Sprzątanie świata”, organizowaniu warsztatów ekologicznych, promowaniu działań, które wpływają na ochronę środowiska, edukacja leśna – „Czysty las” oraz udział w akcji „Niezapominajka”, wycieczki tematyczne, realizacja programu „Edukacja Ekologiczna”.**

**Powiatowy Program Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli w latach 2002 – 2006 nałożył wiele zadań na samorządy, podmioty zajmujące się bezpieczeństwem i porządkiem publicznym, szkoły i wszystkich tych, którym drogie jest bezpieczeństwo naszego powiatu.**

**Z biegiem czasu tzn. od 2002 roku realizowane programy uległy znacznym modyfikacjom i ulepszeniom, a wiele było katalizatorem powstania nowych, ciekawszych i bardziej efektywnych**